

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN
EN AMBTENARENZAKEN

VERGADERING VAN 4 NOVEMBER 1993

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het arrest van het Arbitragehof aangaande artikel 20 van de cultuurpactwet van 16 juli 1973

VOORZITTER : de heer R. Vanlerberghe, oudste lid in jaren

— *De interpellatie wordt gehouden om 10.05 uur.*

Interpellatie van de heer M. Van Peel tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het arrest van het Arbitragehof aangaande artikel 20 van de cultuurpactwet van 16 juli 1973

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Peel tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het arrest van het Arbitragehof aangaande artikel 20 van de cultuurpactwet van 16 juli 1973.

De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel : Mijnheer de minister, op 15 juli, precies twintig jaar na de ondertekening van het Cultuurpact, heeft het Arbitragehof een arrest gevelde over een prejudiciële vraag gesteld door de Raad van State. In zijn arrest stelt het Arbitragehof dat artikel 20 van de wet van 16 juli 1973 — het zogenoemde Cultuurpact — in strijd is met artikel 6 van de Grondwet dat het beginsel van de gelijkheid der Belgen in de toegang tot het openbaar ambt vastlegt.

Het hof motiveert de strijdigheid van artikel 20 van de Cultuurpactwet met het gelijkheidsbeginsel als volgt : het stelsel vervat in artikel 20 van de Cultuurpactwet en dus ook van het Cultuurpactdecreet — de teksten zijn im-

mers dezelfde — leidt er onvermijdelijk toe dat ambtenaren, ondanks hun verdiensten, wegens hun ideologische of filosofische overtuiging kunnen worden achtergesteld. Het artikel houdt ook het risico in dat diegenen die gebruik maken van het aan iedere burger toegekende recht niet in het openbaar stelling te nemen, worden achtergesteld. Bovendien benadeelt het artikel diegenen die zich voor bepaalde aangelegenheden bij een strekking aansluiten en voor andere aangelegenheden bij een andere strekking. Het hof had nog talloze andere overwegingen die aantonen dat er sprake is van een duidelijke schending van het gelijkheidsbeginsel.

Mijnheer de minister, welke houding zal de Vlaamse regering na dit arrest aannemen ? Dit arrest heeft in ieder geval gevolgen voor de bijzondere culturele ambten in het ambtenarenkorps van de Vlaamse Gemeenschap. Ondanks de belangrijkheid van dit arrest heeft het nochtans slechts een beperkt gezag van gewijsde.

De nu ongrondwettig bevonden norm van artikel 20 van het Cultuurpact heeft tot de partijpolitisering van de benoemingen geleid. Deze norm is het enige voorbeeld waarbij de wet zelf een partijpolitieke dosering — want zo wordt het artikel toch verklaard — in haar ambtenarenstatuut invoert. Toch verdwijnt de ongrondwettig bevonden norm niet automatisch uit de rechtsorde.

De Vlaamse regering kan op basis van artikel 4.2 van de Bijzondere Wet van 6 januari 1989 op het Arbi-

tragehof binnen een termijn van zes maanden een beroep instellen tot vernietiging van het betrokken artikel in de bedoelde wet. Mijnheer de minister, is de Vlaamse regering van plan dit te doen ? Hoewel ik me ervan bewust ben dat de uitspraak eigenlijk betrekking heeft op een federale wet, is het duidelijk dat ons decreet op het Cultuurpact precies dezelfde tekst bevat als de federale wet, en dus precies hetzelfde gewraakte artikel 20 bevat. Zal de Vlaamse regering een initiatief nemen om de bedoelde wet of het betrokken artikel van het decreet te vernietigen ? Terloops wijs ik erop dat ik eventueel de Vlaamse regering kan helpen. Naast een voorstel van wet heb ik immers ook een voorstel van decreet ingediend om de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet in hun geheel af te schaffen, dus ook het gewraakte artikel 20.

Mijnheer de minister, ik heb ook nog een meer specifieke vraag. Welke conclusies trekt u als minister van Ambtenarenzaken uit het arrest van het Arbitragehof, meer bepaald inzake het besluit van de Vlaamse regering van 13 november 1991 over de aanwervingsvoorwaarden, de loopbaan en de bezoldiging voor de bijzondere culturele ambten ? Voor die bepaling heeft men zich uiteraard gebaseerd op het Cultuurpact. Het artikel ter zake wordt nu evenwel gewraakt in het arrest van het Arbitragehof. Een gelijkaardige regeling is eveneens vervat in het ontwerp van het Vlaamse ambtenarenstatuut. Ook hier wordt gewag gemaakt van bijzondere culturele ambten. Welke

Van Peel

houding zal u ter zake aannemen en wenst u zich te schikken naar het arrest van het Arbitragehof ?

Mijnheer de minister, het arrest van het Arbitragehof past in een bredere discussie over het Cultuurpact die ook is aangevat in de werkgroep Ontzuiling van de Vlaamse Raad. Er is een groeiende toenadering merkbaar tussen de diverse politieke groepen binnen de werkgroep Ontzuiling. Alle fracties zijn het erover eens dat het Cultuurpact positief is omdat het de ideologische en filosofische minderheden beschermt en omdat het zoveel mogelijk gebruikers en ideologische en filosofische groepen bij het beleid betreft. Het is evenwel ook duidelijk dat de nobele doelstelling om minderheden te beschermen en alle strekkingen aan bod te laten komen in de praktijk is vertaald — niet alleen inzake ambtenarenzaken maar, en dit is nog belangrijker, ook inzake het globale cultuurbeleid — in een partijpolitieke dosering. Dit kan toch niet de bedoeling zijn geweest van de wetgever. Reeds lang voordat dit arrest werd gevelde heeft de werkgroep Ontzuiling van de Vlaamse Raad via een nieuw wetgevend initiatief en op basis van een nieuw soort protocoltekst tussen alle partijen gepoogd de goede aspecten uit het Cultuurpact te behouden en de nefaste eruit te verwijderen. Dit is immers geen materie die men, indien men al een meerderheid binnen de bestaande meerderheid zou vinden, zomaar met een toevallige meerderheid wijzigt. Welnu, die discussies worden enigszins doorkruist of — wat mij betreft — geholpen door het arrest van het Arbitragehof.

Mijnheer de minister, welk initiatief zal de Vlaamse regering nemen om het decreet te wijzigen en wat zijn de concrete gevolgen daarvan op de bestaande en toekomstige beslissingen inzake de aanwervingsvoorwaarden, de loopbaan en de bezoldiging van de bijzondere culturele ambten ?

De voorzitter : De heer Pinoie heeft het woord.

De heer E. Pinoie : Begrijp ik goed

dat de heer Van Peel op basis van artikel 20 het hele Cultuurpact wil opheffen ?

De heer M. Van Peel : Ik introduceerde dat voorstel reeds lang voor het arrest van het Arbitragehof bekend was. Dat gebeurde in het kader van de discussie over het bijsturen van het Cultuurpact en de nefaste gevolgen die het kon teweegbrengen met betrekking tot de partijpolitieke dosering in de culturele sfeer. Het voorstel is nog niet volledig uitgewerkt, maar de bedoeling was dat het de discussie over een betere bepaling van de doelstellingen van het Cultuurpact zou aanzwengelen en daar zijn wij momenteel in de werkgroep Ontzuiling mee bezig.

Hier bracht ik het ter sprake omdat er eventueel een decretaal initiatief kan worden genomen in de Vlaamse Raad, indien de regering dit niet doet. Ik heb geen voorstel klaar om artikel 20 uit de wet te schrappen, wel beschik ik over een oud voorstel dat de hele wet teniet zou doen.

De heer E. Pinoie : Dan was het niet uw bedoeling de hele wet te schrappen ?

De heer M. Van Peel : Ik heb inderdaad een dergelijk voorstel ingediend, maar dat had niet rechtstreeks met dit arrest te maken. Deze discussie speelt zich in feite af op het veel ruimere terrein van het cultuurbeleid.

Minister L. Van den Bossche : De heer Van Peel stelt mij twee vragen. Concreet wil hij weten hoe het zit met het ambtenarenstatuut en algemeen vraagt hij naar de houding van de Vlaamse regering ten aanzien van het arrest.

De heer E. Pinoie : Ik heb het over wat er tussen die twee vragen wordt gesuggereerd. Wij moeten toch eens nagaan welke vruchten het Cultuurpact heeft afgeworpen in de voorbije jaren.

De heer M. Van Peel : Dat is mijn persoonlijk politiek standpunt, maar het heeft met mijn vraagstelling niets te maken.

Ik wil hier van de minister weten welke stappen de Vlaamse regering naar zijn mening zou moeten ondernemen met het oog op dit arrest.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche : Mijnheer Van Peel, u wilt weten hoe de Vlaamse regering staat tegenover het arrest van het Arbitragehof en bovendien informeert u naar mijn eigen houding ten aanzien van dat arrest als bevoegd minister voor Ambtenarenzaken en rekening houdend met het feit dat de bepaling van het ambtenarenstatuut bijna rond is. De oorspronkelijke versie werd net vóór het parlementaire reces principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering en werd toen aan de Raad van State gestuurd voor advies. In artikel VI, 34, voorzag die versie in een afwijking van de rangschikking voor zij die voor een vergelijkend wervingsexamen waren geslaagd. Die bepaling vond haar oorsprong in artikel 4 van het besluit van 13 november 1991 van de Vlaamse Executieve. Dit besluit legt de aanwervingsvoorwaarden, de loopbaan en de bezoldiging vast van de bijzondere culturele ambten in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De afwijking gold heel concreet wanneer de wettige toepassing van de Cultuurpactwet van 16 juli 1973 dit noodzakelijk maakt. Het besluit zou in het hoofdstuk met betrekking tot de bijzondere culturele ambten van het ontwerpstatuut worden geïntegreerd.

Op 15 juli 1993 sprak het Arbitragehof dan een opmerkelijk arrest uit in de zaak André versus de Franse Gemeenschap. Artikel 20 van de cultuurpactwet wordt daarbij in strijd bevonden met het artikel 6 van de Grondwet. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor hetzelfde artikel in het Cultuurpactdecreet dat letterlijk de tekst van de wet heeft overgenomen.

De versie die werd opgemaakt nadat ik de opmerkingen van de Raad van State had doorgenomen, legde ik op 27 oktober 1993 neer bij de kanselarij. In mijn memorie aan de regering reageer ik in een aantal gevallen op de adviezen van de Raad van State,

Van den Bossche

maar volg ze niet. Het statuut zal na definitieve beslissing van de Vlaamse regering, op 10 of 17 november, op 1 januari 1994 van kracht worden. In de uiteindelijke versie nam ik de afwijking niét over en besliste dus conform het arrest van het Arbitragehof. De aanwerving zal ook voor de bijzondere culturele ambten voortaan gebeuren aan de hand van de rangschikking na een vergelijkend examen.

Mij lijkt dit overigens een logisch gevolg van het arrest en de uiteindelijke bedoeling van het nieuwe ambtenarenstatuut, dat komaf maakt met een aantal verworven elementen. Van een conservatieve organisatie met alle functionele problemen die daarmee gepaard gaan, stappen wij nu over op een moderne, die al een aantal punten van een zelflerende organisatie omvat. Zover staan wij evenwel nog niet. Wij gaan ervan uit dat met het nieuwe systeem zoveel mogelijk the right men and women on the right places terecht dienen te komen. Bovendien moeten de benoemingen op een correcte manier gebeuren, hoewel totale objectiviteit bij een beoordeling niet vanzelfsprekend is. Wij beogen hier evenwel een niet-partijpolitieke benadering van de ambtenarenorganisatie. Als wij daar

echt vertrouwen in hebben, dan moet na dit arrest artikel 20 zonder problemen kunnen worden weggelaten. Ik ben ervan overtuigd dat de regering mij in dit standpunt zal steunen, wat dan weer zal blijken op 10 of 17 november.

De Vlaamse regering heeft haar houding ten opzichte van dit arrest nog niet bepaald. Over een eerste nota ter zake wordt nog gediscussieerd. Er zijn verschillende houdingen mogelijk. Een beroep is theoretisch mogelijk maar ik heb momenteel niet de indruk dat de regering in die zin evolueert.

Het antwoord van de regering omvat natuurlijk meer dan alleen het ambtenarenstatuut. Aangezien er hierover echter nog geen beslissing is genomen, kan ik de stelling van de Vlaamse regering nog niet meedelen. Het arrest heeft trouwens niet alleen gevolgen voor mijn departement. De problematiek belangt in eerste instantie minister Weckx, maar — in afgeleide orde — ook de andere collega's aan.

Samenvattend, ik heb wat mijn departement betreft onmiddellijk maatregelen genomen. De tekst die neerligt, voorziet in geen afwijking meer.

De **voorzitter** : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel : Ik bedank de minister voor zijn antwoord en uit mijn tevredenheid over de conclusies die hij inzake het ambtenarenstatuut uit het arrest van het Arbitragehof heeft getrokken. Ik aanvaard ook dat de Vlaamse regering nog een gezamenlijke houding ter zake moet bepalen. Indien ik het goed voor heb, is het wel zo dat een beroep alleen mogelijk is binnen een termijn van zes maanden. De Vlaamse regering zal dus een standpunt innemen voor het einde van het jaar ?

Minister L. Van den Bossche : Dat is logisch. Indien we geen standpunt innemen, betekent dit in ieder geval dat we geen beroep instellen.

— *Het incident wordt gesloten om 10.32 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid